

2011-12-15

Dnr 43-2011:2127

Bräcke kommun

Rektorn vid Kälarne skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Kälarne skola
i Bräcke kommun

Tillsyn av Kälarne skola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bräcke kommun under period, hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Kälarne skola besöktes av Skolinspektionen mellan 22 och 23 september 2011.

Kälarne skola arbetar på många sätt för att följa upp elevernas kunskapsutveckling och dokumenterar i sin kvalitetsredovisning resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9. Skolan har även gjort en sammanställning för måluppfyllelsen i samtliga ämnen där mål finns att uppnå. År 2011 har alla elever behörighet till gymnasieskola även om måluppfyllelsen i alla ämnen inte är fullständig. Bara 86 procent av eleverna i årskurs 9 når målen i samtliga ämnen. Det är av största vikt att skolan i sitt kvalitetsarbete analyserar kunskapsresultaten och måluppfyllelsen för att kunna ta välgrundade beslut om vilka åtgärder som ska vidtas för att förbättra resultaten än mer. Rektorn behöver också ta ett större ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

För att kunna sammanställa och utvärdera kunskapsresultat på skolnivå måste lärarna följa upp och bedöma varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kraven i läroplanen. Tillsynen visar att skolan utarbetar pedagogiska planeringar och arbetar med att konkretisera och tydliggöra den nya läroplanen och kursplanernas mål. Alla elever har en individuell utvecklingsplan och under året har webbaserade utvecklingsplaner införts. Lärplattformen är under uppbyggnad och behov finns av att utveckla detta. De individuella utvecklingsplanerna är viktiga instrument för att följa varje elevs kunskapsutveckling och för att individanpassa undervisningen.

Elevernas behov av särskilt stöd utreds och sådant stöd ges. Trots detta behöver arbetet med åtgärdsprogram förbättras så att dessa blir ett bättre redskap när det gäller utvärdering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring elever i behov av särskilt stöd.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Kälarne skola i Bräcke kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bräcke kommun att senast **25 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar för att de särskilda stödinsatser som ges utvärderas och omprövas. Rektorn måste försäkra sig om att de bedömningar som görs är likvärdiga.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen så att rektorn inhämtar god kunskap om verksamheten och ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete.

I detta ingår att:

- Rektorn ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.
- Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför följande anmärkningar.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska **Ni senast 2012-04-25** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i författningarna.

Bedömning och betygssättning

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen motsvarar inte de krav som författningarna ställer.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

I Bräcke kommun har ett datasystem införts som ett hjälpmedel för att kunna genomföra bättre analyser för att på så sätt öka måluppfyllelsen. Skolan redovisar ett underlag som visar måluppfyllelsen i alla ämnen. År 2010 nådde alla eleverna i årskurs 3 målen i svenska och 83 procent målen matematik. I årskurs 5 klarar bara 64 procent målen i engelska, 73 procent i svenska och 91 procent i matematik. Endast 47 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i samtliga ämnen år 2010. Skolan genomförde då en organisationsförändring och år 2011 nådde 86 procent av alla elever i årskurs 9 målen i alla ämnen. Andelen av gymnasiebehöriga elever har varierat mellan 88 och 100 procent under den senaste sexårsperioden och de ämnen som haft låg måluppfyllelse är geografi, biologi, kemi, fysik och idrott och hälsa. Det genomsnittliga meritvärdet år 2011 ligger på 230 att jämföra med riksgenomsnittet 209. Skolinspektionen konstaterar även att 53 procent av eleverna i årskurs 2010 fick ett högre slutbetyg i svenska än vad det nationella ämnesprovet i svenska visade. I matematik var andelen 38 procent. I engelska saknas uppgifter. Att det finns differens mellan betyg och resultat på ämnesproven behöver inte betyda att betygen är satta på fel grund, men skolan behöver utvärdera orsakerna till de stora avvikelserna. Det är av största vikt att skolan i sitt kvalitetsarbete fortsätter att analysera kunskapsresultaten och måluppfyllelsen för att kunna ta välgrundade beslut om vilka åtgärder som ska vidtas för att förbättra resultaten.

Likaså behöver arbetet med särskilt stöd, åtgärdsprogram samt vidtagna stödinsatser utvärderas i syfte att förbättra resultaten.

Alla elever ges sålunda inte möjligheter att nå/de kunskapskrav som minst ska uppnås/lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Kälarne skola har, enligt rektorn, arbetat mycket med ett förebyggande värdegrundsarbete men trots det, förekommer ibland ett grovt språkbruk. När det gäller värdegrundsresultat framkommer av dokumentstudier och i intervjuer att det ibland råder ett tufft klimat mellan elever främst avseende språkbruket. Förra hösten påbörjades ett arbete för att förbättra eleverns språkbruk. Personalen arbetar aktivt med värdegrundsarbete bland annat genom samtal i flick- och pojkgrupper, enskilda samtal med elever och en drama- och genuspedagog har rollspel med årskurs 6. Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter arbetet med att förbättra språkbruket. I skolans plan mot kränkande behandling tillika likabehandlingsplan finns en kartläggning och handlingsplan med åtgärder. Skolan arbetar även med elevmedling. Skolinspektionen vill

dock påpeka att för att ytterligare stärka det målinriktade arbetet försäkra sig om att de insatser som görs verkligen förebygger med att förebygga kränkningar behöver skolan utvärdera de insatser som görs. (Stöd i det arbetet se Skolverkets Utvärdering av metoder mot mobbning Nr 10:1208)

Föreläggande:

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte sitt ansvar för att de särskilda stödinsatser som ges utvärderas och omprövas. Rektorn måste försäkra sig om att de bedömningar som görs är likvärdiga.

Motivering:

Rektorn är enligt skollagen pedagogisk ledare och chef för skolans personal. Det är också rektorn som ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Inför läsåret 2010/2011 analyserades de låga resultaten i idrott och hälsa, biologi och geografi. Detta ledde till att en organisationsförändring. Måluppfyllelsen för 2011 blev betydligt högre, dock är relevantalet litet vilket medför att resultaten måste tolkas med försiktighet.

Skolan har träfftid för att i en fyraveckorscykel, diskutera pedagogiska frågor, kvalitetsarbete, ämnespedagogiska och didaktiska frågor och arbetsplatsträffsfrågor. Trots det framkommer det i intervjuer att både personalen och eleverna upplever en otydlighet i vissa ämnens betygssättning till exempel idrott och hälsa och att de känner en osäkerhet att de bedömningar som görs är likvärdiga. Skolinspektionens bedömning är att rektorn måste ta ett större ansvar för att inhämta kunskaper och följa upp lärares undervisning för att försäkra sig om att de bedömningar som görs på skolan är likvärdiga.

Rektorn uppger att rutiner saknas för att systematiskt utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges vid skolan. Avstämningar av vilka elever som är i behov av särskilt stöd görs vid klassgenomgångar och ibland vid konferenser med arbetslagen. De insatser som genomförs utvärderas dock oftast enbart på individnivå. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn regelbundet och övergripande följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges. Detta är en viktig del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Arbetet med särskilt stöd måste kontinuerligt följas upp och utvärderas för att skolan ska kunna utröna huruvida insatserna får avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar 4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer

Anmärkning:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i författningarna.

Motivering:

Kälarne skola har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och det finns rutiner för samarbete med elevhälsoteamet som har regelbundna träffar. Specialpedagogen i elevhälsoteamet har en nyckelfunktion och arbetar såväl med enskilda elever som med elevgrupper och handleder personal. Vid Kälarne skola utarbetas åtgärdsprogram när en elev befaras att inte nå målen i något eller några ämnen. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är målformuleringarna många gånger svävande, vilket gör att de är svåra att utvärdera. Programmen innehåller en redovisning av vilka åtgärder som planeras, men dessa vilar i flera fall på elevens eget ansvar och inte till övervägande del på skolan. Hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas anges sällan. Av ett åtgärdsprogram ska det framgå vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25). Mot bakgrund av skolans aktiva arbete med särskilt stöd bedöms bristen som mindre allvarlig.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen motsvarar inte de krav som författningarna ställer.

Motivering:

Enligt rektorn följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling och arbetet inriktas mot de nationella målen och kunskapskraven. Utvecklingssamtal genomförs terminsvis då även den individuella utvecklingsplanen upprättas. Under året har webbaserade utvecklingsplaner införts. Lärplattformen är under uppbyggnad och behov finns av att utveckla denna. Rektorn uppger att arbetet pågår kring detta.

Den individuella utvecklingsplanen ska vara framåsyftande och bör ha sin utgångspunkt i läroplanen och i kursplanerna. De exempel på utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del innehåller skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till de nationella målen men inte alltid i alla ämnen. I utvecklingsplanerna sammanfattas inte heller alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. För stöd i arbetet med individuella utvecklingsplaner hänvisas till Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Författning:

10 kap. 13§ skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Kälarne skola

Kälarne skola är belägen fem mil från Bräcke centralort. I Kälarne skola bedrivs utbildning för 105 elever som omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9 samt integrerade fritidshem. För skolområdet finns en rektor som ansvarar för fritidshem, förskoleklass, årskurserna 1–9. Skolan har två arbetslag, ett för enheten F-5 och ett för enheten 6–9. Skolans ledningsgrupp består av rektorn samt två utvecklingsledare, en för enheten F-5 och en för enheten 6–9. Den pedagogiska personalen tillhör någon av arbetsenheterna men kan också ha tjänstgöring i de andra enheterna. Eleverna är organiserade årskursvis men har några moment under en skolvecka tillsammans med andra årskurser. Elevvårdsteamet i skolan består av skolsköterska, skolkurator, studie- och yrkesvägledare, specialpedagog och rektor. Teamet träffas var fjärde vecka. Skolan består av en större byggnad och två mindre. I den stora skolbyggnaden inryms också skoladministrationen, elevcafeteria med uppehållsrum och tillgängliga datorer för eleverna samt en simhall. Framför skolbyggnaderna finns en stor plan för olika sporter och mellan byggnaderna finns lekplatser med närhet till skog och natur. Skolmåltiderna köps av ett hotell som är beläget bredvid skolan. Många elever åker skolskjuts.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Märten Olsson och Sara Lyrenäs.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Eva Ahlman
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstudierande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).